

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 41. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Fredag den 5. juli 2013
Tidspunkt: Kl. 10.00
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Jens Joel (S), Finn Sørensen (EL),
Jakob Ellemann-Jensen (V) og Pia Adelsteen (DF).

Desuden deltog: Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestager (RV).

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3252 (økonomi og finans) den 9. juli 2013

Formanden bød velkommen til det sidste udvalgsmøde inden sommerferien. De resterende rådsmøder i juli måned ville blive forelagt udvalget skriftligt.

Økonomi- og indenrigsministeren oplyste, at hun ville forelægge økofinmødet den 9. juli til orientering. Derudover ville hun informere udvalget om aftalen om genopretning og afvikling af nødlidende kreditinstitutter, som faldt på plads efter et par lange nætters forhandlinger i slutningen af juni. Punkt 1 om Kommissionens præsentation af den fælles afviklingsmekanisme ville først blive fremlagt af Kommissionen den 10. juli og var derfor udgået. Punkt 6 vedrørende tidsplanen for de mellemfristede mål og investeringsklausulen i stabilitets- og vækstpacten var ligeledes taget af dagsordenen.

Udg. 1. (Evt.) Præsentation af den fælles afviklingsmekanisme (SRM)

Præsentation

Rådsmøde 3252 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Punktet var udgået, men ministeren besvarede spørgsmål.

Finn Sørensen var interesseret i at vide, om den danske regering er enig i det tyske synspunkt om, at tilsynet med og afviklingsmekanismen for banker vil nødvendiggøre en traktatændring.

Økonomi- og indenrigsministeren bekræftede rigtigheden i, at Tyskland taler om en traktatændring i forbindelse med arbejdet med både det fælles tilsyn og den fælles krisehåndtering, men at Kommissionen mener, at begge dele kan gennemføres inden for den gældende traktat. Forslaget bliver fremlagt den 10. juli. Det ændrer ikke ved, tilføjede ministeren, at man kan diskutere, om traktaten skal være anderledes indrettet, men det er mere en fremadrettet diskussion.

2. Præsentation af det litauiske formandskabs arbejdsprogram

Udveksling af synspunkter

Rådsmøde 3252 – bilag 1 (samlenotat side 4)

Økonomi- og indenrigsministeren: Det litauiske formandskab præsenterer sit arbejdsprogram på rådsmødet. Økofin vil fortsat prioritere arbejdet med de initiativer, der håndterer gældskrisen, understøtter finansiel stabilitet og skaber vækst og job. Afslutningen af forhandlingerne om EU's budget for 2014 er også en vigtig prioritet.

På det økonomiske og politiske område prioriterer formandskabet arbejdet med finanspolitikken. Det sker dels i form af stabilitets- og vækstpagten, herunder vurderingen af tiltagene i de mange lande, som fik reviderede henstillinger i juni, dels via virkeliggørelsen af den såkaldte twopack. I slutningen af året præsenteres Kommissionens næste vækstundersøgelse, der udgør startskuddet til det næste europæiske semester i foråret 2014, som formandskabet også har fokus på.

Der bliver også en omfattende dagsorden vedrørende finansiell regulering, herunder det videre arbejde med banksamarbejdet. Der er selvfølgelig fokus på den fælles afviklingsmekanisme for lande, som kommer til at tilslutte sig det fælles tilsyn. Andre prioriteter er enighed med Europa-Parlamentet om reguleringen af markeder for finansielle instrumenter (MiFID/MiFIR) og direktivet om genopretning og afvikling af kreditinstitutter.

Hovedprioriteten på skatteområdet bliver styrket automatisk informationsudveksling, dels vedtagelse af det reviderede rentebeskatningsdirektiv, dels arbejdet med direktivet om administrativt samarbejde, der skal sikre en EU-ramme om den styrkede automatiske informationsudveksling på europæisk og på globalt plan.

Alle lande ventes at støtte de prioriteter, som formandskabet fremlægger.

3. Opfølgning på Det Europæiske Råd den 27.-28. juni 2013

Udveksling af synspunkter

Rådsmøde 3252 – bilag 1 (samlenotat side 20)

EUU alm. del (12) – bilag 461 (fortroligt) (brev fra formanden for EIB)

(papiromdelt på Det Europæiske Råd 27-28/6-13 – bilag 12) (dtfo.ft.dk)

Det Europæiske Råd 27-28/6-13 – bilag 14 (formandskabets konklusioner)

Økonomi- og indenrigsministeren: Det seneste topmøde havde en række hovedtemaer: bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed, finansiering af økonomien og afslutningen på det europæiske semester. Der blev også kort gjort status over arbejdet med en styrket ØMU og med banksamarbejdet. På det kommende Økofin ventes der en opfølgning på de økonomiske emner.

Det Europæiske Råd havde bl.a. en diskussion om, hvordan man kan fremme investeringer og sikre adgang til kapital i EU, særlig for små og mellemstore virksomheder. Det diskuteres navnlig, hvilken rolle Den Europæiske Investeringsbank (EIB) kan spille, og om der kan findes nogle mere fleksible og tilgængelige instrumenter, så små og mellemstore virksomheder kan få gavn af EIB.

På mødet i Det Europæiske Råd var der generel tilslutning til de landespecifikke anbefalinger, der formelt skal vedtages på økofinmødet på tirsdag. Vi synes, det har været et vellykket europæisk semester. Processerne har været mere kvalificerede end tidligere, også i kraft af at vi har haft flere europæiske semestre og dermed er sluppet af med nogle af børnesygdommene. Der var også enighed om, at sund finanspolitik og det at skabe vækst og arbejdspladser går hånd i hånd, og at der er behov for fokus på strukturreformer, således at landenes konkurrenceevne styrkes.

Hvad ØMU'en angår, skal man frem mod rådsmødet i december fortsætte arbejdet med de aftalte elementer. Det betyder, at Kommissionen vil offentliggøre en meddelelse om den sociale dimension af ØMU'en samt et konkret lovgivningsforslag om forhåndskoordination af reformer.

Det Europæiske Råd gentog, at ØMU-arbejdet vil bygge på de eksisterende processer og være åbent for ikkeeurolande. Set med danske øjne er det vigtigt, at der ikke bliver lagt endnu et bureaukratisk lag ovenpå, for vi synes efterhånden, at det europæiske semester begynder at fungere. Hovedprioriteten på kort sigt er at færdiggøre det styrkede banksamarbejde. Fra dansk side vil vi indgå åbent og konstruktivt i drøftelserne, og vi må afveje fordele og ulemper for Danmark ved de enkelte forslag, når vi kender dem bedre.

Pia Adelsteen ønskede en yderligere afklaring af, hvad der ligger i den sociale dimension af ØMU'en. Hun tilføjede, at hun håbede, at SMV'erne fremover vil få gavn af Den Europæiske Investeringsbank.

Økonomi- og indenrigsministeren svarede Pia Adelsteen, at det fortsat ikke er skåret ud i pap, hvad den sociale dimension af ØMU'en er, og at det derfor er interessant at holde sig ajour med Kommissionens input på området. Den sociale dimension kan f.eks. være at inddrage arbejdsmarkedets parter og at få nogle nye diskussioner om det at have en økonomisk og monetær union: Skal man tage hensyn i retning af pengepolitik og prisstabilitet, eller er der også et hensyn at tage for at sikre, at beskæftigelsen holder sig på et højt niveau, at konkurrenceevnen er god etc.?

Til Pia Adelsteen sagde ministeren ligeledes, at spørgsmålet om Den Europæiske Investeringsbank og SMV'er optager mange. EIB er en stor institution, der godt nok samarbejder med agenter i de enkelte lande, men det har længe forholdt sig således, at det kræver en vis volumen at komme i gang. Man har derfor arbejdet på at bringe den volumen ned. En mindre virksomhed har ofte ikke behov for meget store lån, men til gengæld kan dens eksistens afhænge af et lån til finansiering af f.eks. eksporttiltag, udvidelser etc. Ministeren informerede om, at EIB's kapital er blevet styrket med 10 mia. euro – også via bidrag fra Danmark - og eftersom banken er AAA-vurderet, kan den geare pengene på en fornuftig måde, så udlånsvolumen kan komme i nærheden af 60 mia. euro. I EU er der politisk fokus på, at centralbanken skal levere et brugbart produkt, navnlig set i lyset af at det ofte er i de små og mellemstore virksomheder, at der skabes job.

4. (Evt.) Udvidelse af euroområdet med Letland

Vedtagelse

KOM (2013) 0337, KOM (2013) 0345, **KOM (2013) 0492**

Rådsmøde 3252 – bilag 1 (samlenotat side 23)

Udvalgsmødereferater:

Senest behandlet i EUU 18/6-13, referat foreligger endnu ikke

På Økofin den 21. juni var der enighed om, at Letland opfylder kriterierne for at blive optaget i euroen. Eurolandene vedtog en henstilling til Økofin om at godkende Kommissionens forslag om Letlands optagelse pr. 1. januar 2014. Stats- og regeringscheferne tiltrådte efterfølgende Kommissionens forslag på Det Europæiske Råd den 27.-28. juni. Derfor er man nu nået derhen, hvor Økofin formelt på tirsdag kan beslutte, at Letland kan optages i eurosamarbejdet. Der skal også træffes en række tekniske beslutninger, som vedrører den endelige omregningskurs mellem euroen og den lettiske valuta, lat.

Regeringen støtter forslaget om optagelse af Letland i euroen pr. 1. januar 2014 og ønsker Letland tillykke.

Finn Sørensen mente ikke, det var på sin plads at lykønske det samlede lettiske folk, for det har betalt en høj pris for at blive del af euroen. Der er en udvandring fra landet på 10 pct., en arbejdsløshed på 12,5 pct. og en ungdomsarbejdsløshed på 21 pct., og den seneste EU-meningsmåling viser, at 62 pct. af letterne ville stemme imod, hvis de fik chancen.

Jakob Ellemann-Jensen tilsluttede sig jubelkoret over Letlands indtrædelse i euroen.

Økonomi- og indenrigsministeren gav Finn Sørensen ret i, at det afhænger af øjnene, der ser, men påpegede, at letterne har arbejdet målrettet på at blive optaget i euroen. Hun mente ikke, at de store problemer i Letland skyldtes euroen, men den daværende ledelse i landet, og at holdningen nu er, at Letland vil stå bedre ved at være et euroland end ved ikke at være det.

Finn Sørensen sagde, at han da var ked af at have ødelagt den gode stemning omkring Letland, men at han havde fundet det nødvendigt at bringe noget virkelighed ind i billedet.

5. Implementering af twopacken (Adfærdskodeks og delegeret retsakt)

Godkendelse (adfærdskodeks)

Enighed om ikke at gøre indsigelse (delegeret retsakt)

KOM (2011) 0819, KOM (2011) 0821

Rådsmøde 3252 – bilag 1 (samlenotat side 25)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (12) – bilag 301 (side 904, senest behandlet i EUU 1/3-13)

Økonomi- og indenrigsministeren: Twopacken trådte i kraft den 30. maj, og der ventes enighed blandt eurolandene om den adfærd, der knytter sig til de to vedtagne forslag. Samtidig ventes eurolandene at være enige om at støtte Kommissionens delegerede retsakt om eurolandenes styrkede rapportering under proceduren for uforholdsmæssigt store underskud.

Ideen er, at adfærdskodekset og den delegerede retsakt skal præcisere, hvordan man praktisk udmønter de to lovforslag. Det gælder særlig bestemmelserne om overvågning af eurolande i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud og eurolande i finansielle vanskeligheder, koordinering af eurolandenes årlige finanslovsprocesser, koordinering af udstedelse af gæld i eurolandene, bestemmelser om uafhængige økonomiske råd og makroøkonomiske prognoser i eurolandene.

Hvis et euroland har en henstilling, skal det fremover aflevere rapporter om, hvorvidt det efterlever denne henstilling, og man skal også udarbejde et såkaldt økonomisk partnerskabsprogram i det år, hvor henstillingen vedtages. Deri skal man redegøre for, hvilke strukturelle reformer man forventer at gennemføre, således at henstillingen kan efterleveres. Twopacken indfører også øget overvågning af lande i finansielle vanskeligheder.

Det betyder også, at man får en fælles tidslinje for eurolandenes fremlæggelse af budgetplaner og finanslovsforslag den 15. oktober og for en endelig vedtagelse af finansloven den 31. december. Adfærdskodeksen indeholder en vejledende tidsplan for processen for budgetplaner og konkrete retningslinjer til struktur og tabeller i landenes budgetplaner. Den vedtagne lovgivning forpligter eurolandene til at etablere uafhængige økonomiske råd på linje med Det Økonomisk Råd i Danmark. Rådene skal bl.a. overvåge, om landene efterlever de mellemfristede mål.

Endelig indføres der en koordinering af gældsudstedelser i eurolandene, og adfærdskodeksen fastsætter derfor, hvilke oplysninger der skal leveres forud for optagelse af yderligere offentlig gæld i de enkelte eurolande.

Regeringen støtter principielt adfærdskodeksen og Kommissionens delegerede retsakt, selv om Danmark ikke er omfattet, da vi jo ikke er et euroland.

Finn Sørensen spurgte om den danske regering støtter twopacken og de delegerede retsakter.

Pia Adelsteen var indforstået med, at Danmark ikke er med i twopacken, men ville gerne vide præcis hvad Kommissionen får bemyndigelse til via den delegerede retsakt, og om den kan blive ændret senere hen.

Økonomi- og indenrigsministeren oplyste, at twopacken udgør den lovgivningsmæssige ramme, og at bemyndigelsen til at lave en delegeret retsakt kan trækkes tilbage. En delegeret retsakt behandler nogle tekniske bestemmelser mere end det lovgivningsmæssige. Regeringens holdning er, at det i nogle sager er mere hensigtsmæssigt med en politisk drøftelse med stemmeafgivning og lignende overvejelser, mens det i andre mere tekniske sammenhænge er bedre, at Kommissionen håndterer det. Ministeren mente, at man skal være opmærksom på delegerede retsakter på samme vis, som man skal være det på forskellige måder at realisere lovgivning på via enstemmighed, kvalificeret flertal, cirkulærer, bekendtgørelser etc. Hun tilføjede, at man fra dansk side ikke behøver forholde sig væsentligt til den delegerede retsakt i forbindelse med twopacken, fordi Danmark ikke er omfattet af den. Regeringen støtter processen, der tegner til at være velreguleret og relativt uddramatisk.

Pia Adelsteen gik også ind for at forholde sig til retsakterne fra gang til gang, for der er stor forskel på dem. Hun havde bemærket, at ministeren havde sagt, at man fra dansk side ikke behøver forholde sig til de delegerede retsakter, men understregede, at eftersom der er fem partier i Folketinget, der gerne ser Danmark indlemmet i euroen, bør man forholde sig til dem. Hun satte spørgsmålstegn ved, hvem der måtte have overblikket over, hvad det er, man siger ja til, hvis euroen en dag skal til folkeafstemning.

Økonomi- og indenrigsministeren svarede Pia Adelsteen, at regeringen har forholdt sig til twopacken. Hun ville ikke opfordre til en offensiv indstilling til, hvordan lovgivningen på området bliver til, når man fra dansk side venligt har bedt sig fritaget fra at være en del af forhandlingerne. Hvis det bliver aktuelt for danskerne at stemme for eller imod euroen, er det klart, at det må være op til den regering, der udskriver folkeafstemningen, at give et overblik over, hvilke rettigheder og pligter det vil indebære. Det var ministeren sikker på at Pia Adelsteen ville holde den til den tid siddende regering fast på.

Udg. 6. (Evt.) Meddelelse om tidsplan for MTO-tilpasning og investeringsklausul i Stabilitets- og Vækstpagten

Udveksling af synspunkter

Rådsmøde 3252 – bilag 1 (samlenotat side 31)

Punktet var udgået, men ministeren besvarede spørgsmål.

Finn Sørensen mente, det var fornuftigt, at hvis landene investerer, kan der tillades afvigelser fra de ellers stramme krav til, hvor stort et strukturelt underskud landene må have. Men han var skeptisk over for, at disse investeringer skal være medfinansierede af EU, for det giver Kommissionen kontrol over, hvilke investeringer landene kan foretage.

Han henviste til, at regeringen accepterer de investeringsbestemmelser, der giver begrænset mulighed for nogle midlertidige afvigelser, men at den ikke ønsker, at der bliver givet yderligere mulighed for afvigelse af hensyn til troværdighed. Det passer godt med billedet af regeringens økonomiske politik, tilføjede han. Finn Sørensen satte dog spørgsmålstegn ved, om det var fornuftigt. Hvis man forestiller sig, at et land foretager store investeringer i grøn omstilling, så koster det her og nu, men alt tyder på, at når man investerer i energibesparelser, kommer pengene hurtigt hjem igen. Hvorfor vil man ikke tillade større afvigelser, hvis det er under forudsætning af, at det er investering i grøn omstilling? Behøver man at stå så stejlt på den benhårde budgetdisciplin, som ministeren elsker at forsvare?

Pia Adelsteen indskød, at hun formentlig kunne finde andre områder end grøn omstilling, hvor investeringer vil give et godt afkast, men at det vil være at åbne sluserne for muligheder for investering.

Økonomi- og indenrigsministeren mente, det var positivt, at Finn Sørensen kunne få øje på regeringens linje i den økonomiske politik, om end han ikke var enig i den. Det var korrekt, at regeringen støtter en vis fleksibilitet, hvis et land sammen med EU investerer i tiltag, der fremmer vækst og beskæftigelse. Regeringen mener også, at det er afgørende, at den førte politik er troværdig. Er den ikke det, vil borgeren søge at håndtere sin økonomi på en anden måde, og så forsvinder store dele af den økonomiske dynamik. Ministeren fremhævede dermed, at det er en god idé at arbejde med fleksible budgetkrav, men at man ikke bør stemple investeringer i et bestemt område som særligt hensigtsmæssige. Nogle investeringer er rentable i sig selv, såsom Finn Sørensens eksempel med grønne investeringer, der giver et lavere energiforbrug. Derfor er det bare om at komme i gang. Ministeren rundede sit svar af med at sige, at Danmark har det højeste offentlige anlægsbudget i mange år og samtidig er fint på vej til at møde de mellemfristede lån.

Finn Sørensen var uenig og syntes netop, at man skal fastsætte, hvad der skal investeres i. Hvis man ikke gør det, er det Kommissionen, der bestemmer, for investeringerne afhænger jo af, om EU vil indtræde som medinvestor.

Det kan godt være, at EU skal være med til at styre, hvilke investeringer landene laver, men er det ikke bedre at fastsætte, hvilke formål der bør investeres i? Alle kan være enige i, at investering i grøn omstilling er fornuftigt: Pengene kommer hjem igen, det er godt for klimaet, og det skaber arbejdspladser i den private sektor.

Økonomi- og indenrigsministeren mente, at det var mere oplagt at tage diskussionen, når den kommer på dagsordenen. Ministeren pointerede også, at man, inden man tager en stor ideologisk diskussion om at gøre brug af fleksibiliteten ved at foretage grønne eller andre investeringer, må huske på, at der i Danmark allerede er et højt investeringsniveau. Nogle investeringer har til hensigt at mindske energiforbruget fremadrettet, andre at sørge for bedre skoler, veje etc., men alle har det til fælles, at de skal give et samfundsmæssigt afkast og øge den strukturelle vækst og beskæftigelsen. Ministeren sagde til Finn Sørensen, at hun ellers var af en opfattelse, at Enhedslisten bød en vis fleksibilitet velkommen.

Finn Sørensen ville gerne undgå misforståelser og indskød, at Enhedslisten formentlig er mere tilhænger af fleksibilitet, end ministeren er. Han havde netop opfattet ministerens og regeringens holdning som meget lidt fleksibel i forhold til afvigelser fra det strukturelle underskud og ønskede at slå et slag for, at regeringen bløder op - i det mindste i forhold til grønne investeringer.

7. Forberedelse af G20-møde for økonomi- og finansministre samt centralbankchefer den 19.-20. juli 2013

Terms of Reference

Rådsmøde 3252 – bilag 1 (samlenotat side 35)

Økonomi- og indenrigsministeren: Vi skal vedtage den fælles EU-holdning, som G20-mødet forhåbentlig skal handle om. EU vil være repræsenteret ved det litauiske formandskab og Kommissionen.

G20-mødet vil fokusere på den økonomiske situation, de mellemfristede finanspolitiske strategier, styrket finansiel regulering og tilsyn samt den tilbagevendende diskussion om reformer i forhold til IMF. Et styrket internationalt skattesamarbejde vil også blive drøftet, da det er en af de store sager, som for alvor flytter sig i øjeblikket – også i G20-sammenhæng.

Jeg forventer, at vi bliver enige i Økofin om en fælles EU-holdning til G20-mødet, der afspejler følgende:

- at der i EU er taget væsentlige skridt mod økonomisk genopretning, især i form af de differentierede finanspolitiske konsolideringer, strukturreformer og tiltag i Den Europæiske Centralbank med henblik på at reparere det finansielle marked samt i arbejdet for et styrket banksamarbejde
- at især USA og Japan bør tage konkrete skridt til at håndtere deres finanspolitiske udfordringer, og at udviklede G20-lande bør forpligte sig til at nedbringe deres gældskvoter efter 2016
- at G20 fastholder en ambitiøs dagsorden, når det handler om finansiel regulering, fordi det er en global sag og derfor også relevant i G20-sammenhæng
- at IMF opfordres til at fremlægge forslag, som danner grundlag for en balanceret aftale om IMF's kvoteformel, forankret i IMF's egne organer; det er en længere teknisk redegørelse, men den er interessant for dem, der er optaget af de internationale balancer
- at der er ved at være bred international opbakning til en ny global standard for automatisk informationsudveksling. Vi ser meget gerne, at EU's og den globale måde at gøre det på bliver to sider af samme sag, så der ikke kommer forskellige bureaukratiske mekanismer.

Vi håber, at det bliver hovedtrækkene, og dem vil vi selvfølgelig støtte fra regeringens side.

- Udg. 8. Forslag til revision af direktiv om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme (hvidvaskdirektivet) mv.**
Tidlig forelæggelse (sagen er ikke på dagsordenen for Økofin den 9. juli 2013)
KOM (2013) 0045 og KOM (2013) 0044

Punktet var udgået.

9. Eventuelt

Økonomi- og indenrigsministeren: Som bekendt blev mødet den 21. juni forlænget med en ekstra session den 26. juni for at afslutte forhandlingerne om direktivet om genopretning og afvikling af nødlidende kreditinstitutter. Jeg er meget tilfreds med, at det lykkedes at opnå en aftale, så forhandlingerne med Europa-Parlamentet kan komme i gang.

Indholdet af aftalen er godt set fra et dansk perspektiv. Det handler nemlig om at brede principperne bag bankpakke III ud til resten af Europa. Med Rådets kompromis lægges der således op til, at det er institutternes ejere og deres usikrede kreditorer, der skal bære omkostningerne, når et institut bliver nødlidende – i EU-slang kalder vi det for bailin i modsætning til bailout, hvor det er statsfinanserne og dermed skatteborgerne, der betaler. Det styrker i sagens natur danske institutters konkurrenceevne, fordi der kommer langt mere ensartede vilkår i Europa.

Til sidst forhandlede vi intenst om en vis fleksibilitet til at afvige fra hovedreglen om bailin - altså at bankerne og sektoren selv skal betale - men det skal være under stramme betingelser, og det skal være klart indrammet. Man skal således altid gennemføre et minimum af bailin, før man kan få lov at rekapitalisere et institut med midler fra f.eks. en krisehåndteringsfond, som skal finansieres af sektoren selv.

Den indrammede fleksibilitet er vigtig for at sikre, at konkurrencen mellem banker ikke bliver en konkurrence om, hvem der har den stærkeste stat i ryggen. Hvis det var tilfældet, ville man konkurrere med en slags implicit statsgaranti bag sig, og det er klart, at det påvirker omkostningerne og ændrer på konkurrenceforholdene.

Som jeg tidligere har redegjort for her i udvalget, har vi også været nødt til at gå på kompromis på enkelte punkter for at opnå det gode resultat. Den aftale, vi har lavet, indebærer indførelse af indskyderpræference, som er noget nyt herhjemme, og som vi helst havde været foruden, men vi kan godt leve med, at der kommer et bailinhieraki. I øvrigt er det også i denne sammenhæng værd at hæfte sig ved, at man stadig er garanteret de 100.000 euro eller 750.000 dkr. Desudover har landene fået en overgangsordning, så de kan iværksætte disse sektorer betaler selv-regler fire år efter den planmæssige ikrafttrædelse af direktivet her i begyndelsen af 2014.

Det ville vi gerne fra dansk side have fremskyndet. Det giver næsten sig selv, for jo mere de andre følger samme regler, jo bedre er det. Det ændrer dog ikke på, at kompromiset på Økofin udgjorde et godt resultat, og det gør EU's politik en smule mere dansk, end den var i forvejen.

Finn Sørensen henviste til tidligere samråd med statsministeren, hvor han havde udtrykt bekymring over, at det bærer i retning af, at skatteyderne på en eller anden vis skal garantere for afviklingen af nødlidende banker. Kommissionen har vurderet, at det indtil videre har kostet eurolandenes skatteydere mere end 4,5 billioner euro, dvs. 36.000 mia. dkr., og Finn Sørensen mente derfor, at det må være magtpåliggende for den danske regering at arbejde imod en skatteborgerfinansieret bagstopperordning.

Pia Adelsteen havde fået den forståelse, at bankerne i en afviklingssituation først og fremmest skal benytte ressourcerne i den fælles fond, de betaler ind til, og at bagstopperordningen derefter vil komme ind i billedet. I regeringens samlenotat står der, at bagstopperordningen skal være finanspolitisk neutral for at beskytte skatteborgerne. Hvad betyder det? Og kunne ministeren knytte en kommentar til begrebet indskyderpræference?

Jakob Ellemann-Jensen var meget tilfreds med, at principperne fra bankpakke III kommer til at finde anvendelse i EU-sammenhæng. I forhold til fleksibiliteten for bailout ville han gerne have ministeren til at sige noget mere om de imødekommeelser, der er gjort i forhold til de lande, som har stillet større krav til muligheden for at gribe ind fra nationalt hold. Venstre er enig med ministeren i, at det er hensigtsmæssigt, at adskille dårligt drevne institutter fra statskasser, men hvordan ser man på det på den anden side af Øresund? Jakob Ellemann-Jensen opfattede begrebet indskydepræferencen som en rangorden med regler for, hvem man går efter først: aktionærer, indskydere etc. – kunne ministeren gå mere i detaljer, hvad indskyderpræference angår? Og kommer der til at være en overgangsperiode, indtil man har fået bufferen bygget op? Han håbede i øvrigt, at realkreditlen er velforvaret – den havde ministeren ikke nævnt.

Økonomi- og indenrigsministeren bekræftede over for Jakob Ellemann-Jensen, at realkreditte var velforvaret og sagde, at man burde begynde og slutte hvert møde med den konstatering. Hun understregede, at sektoren og de politiske aktører har et meget flot samarbejde om at sikre den løbende folkeoplysning om realkreditte og om at sørge for, at der bliver skabt plads til den i forordninger.

Hvad angår bagstopperfunktion og finanspolitisk neutralitet, pointerede ministeren over for Finn Sørensen og Pia Adelsteen, at det er vigtigt, at den funktion er sektorfinansieret. Det er mest hensigtsmæssigt, at dem, der har aktiver i et nødlidende institut, har diverse risici for øje og den direkte linje til instituttets ledelse, også er dem, der i første omgang selv må finde ud af, hvordan de vil håndtere det. Hierarkiet er dermed bygget op således, at ejerne, dvs. aktiehavere og usikrede kreditorer, skal betale først. Indskyderpræference indebærer, at indskyderne placeres langt nede i hierarkiet af dem, der skal betale, og her taler vi under alle omstændigheder om indskud over 100.000 euro. Ministeren slog fast, at man fra dansk side helst havde set, at indskyderne var ligestillede, for på den måde bliver der ingen prisforskel på de forskellige instrumenter, som bankerne kan finansiere sig ved. Men en række andre lande ønskede et bailinhierarki – også set i lyset af diskussionen om, hvem der skulle betale i forbindelse med situationen i Cypern.

Hvis det enkelte institut ikke selv kan betale, er det sektoren, der skal fungere som bagstopper, men i tilfælde af at krisehåndteringsfonden ikke er fyldt op, kan staten låne til bagstopperfunktionen. Den er på den måde finanspolitisk neutral, sagde ministeren til Pia Adelsteen, for der er tale om lån og dermed hverken udgift eller indtægt.

Det betyder, at sektoren skal betale det tilbage, hvilket ministeren anså for fornuftigt, fordi det er med til at sikre en sektordisciplin og et sundt system. Nogle ejere af banker har givet deres direktion for lang snor og har taget nogle risici, der har vist sig at vælte et helt korthus undervejs. Derfor er der også holdningsmæssigt noget sundt i, at man selv betaler, når man har et ansvar for butikkens ledelse.

Ministeren uddybede, at når hun taler om at gøre Europa mere dansk, hænger det sammen med, at man i nogle lande har ladet skatteyderne betale 100 pct. og har haft gode erfaringer med det. Fra dansk side har man derimod været optaget af, at fleksibiliteten ikke skal strækkes til også at betyde, at et land selv kan vælge om sektoren eller skatteyderne skal betale. Hvis skatteyderne kommer til at betale, sætter det bankerne i en helt anden konkurrencesituation, end hvis betingelsen er, at de selv skal betale regningen.

Ministeren forklarede, at vejen til fleksibilitet derfor er meget smal: Banken skal have bailin på 8 pct. af alle aktiver eller på 20 pct. af de risikovægtede aktiver. Den sidste mulighed er mere elastisk end den første, og derfor har banken kun adgang til at bruge det mål, hvis den samtidig har en meget stor bagstopperfond på 3 pct. eller er en mindre bank med en balance på under 900 mia. euro.

Sluttelig svarede ministeren Jakob-Ellemann Jensen, at Sverige er med i den samlede aftale om genopretning og afvikling af nødlidende institutter, men med behersket tilfredshed.

Finn Sørensen mente, at det var blevet bekræftet, at bagstoppermekanismen betyder, at skatteydere skal være parate til at låne penge til sektoren i forbindelse med afvikling af banker. Han var enig i, at det er et godt princip, at sektoren selv skal finansiere, men anså det samtidig for at være naturstridigt, at banker vil være i stand til at udvise indbyrdes solidaritet. Man kan ikke kradsse penge ind hos banker, der er gået fallit, og spørgsmålet er, om pengene i det hele taget kan kradses ind hos de tilbageblevne banker, hvis de i mellemtiden er blevet så store, at de ikke mener, de skal betale.

Pia Adelsteen havde forstået, at bagstopperordningen består af lån fra staten, men bliver lånet givet til den fælles fond eller til den enkelte bank? Hvis alle EU-lande går med i bankunionen, vil den bestå af omkring 6.000 banker, og er det så fonden eller den enkelte bank, der skal tilbagebetale lån? I tråd med Finn Sørensens kommentar studsede hun over, om der vil være den nødvendige solidaritet bankerne imellem.

Jens Joel opfordrede ministeren til klart at skelne mellem diskussionen om en fælles afviklingsmekanisme og fælles sektorbagstopperordning og den aftale, som ministeren selv var med til at lave i den forgangne uge, om nationale afviklingsregler. Han understregede, at bagstoppermekanismen ikke er færdigforhandlet, og at den ikke har noget at gøre med reglerne for nationale afviklinger. Der er nemt at blande de to ting sammen, og det havde foranlediget tilbagevendende diskussioner – senest tirsdagen inden, hvor statsministeren havde afreporteret fra Det Europæiske Råd.

Økonomi- og indenrigsministeren slog fast, man tidligere nærmest ikke havde troet, at banker kunne gå ned, og at det derfor har været af stor betydning at opstille regler for, hvordan medlemsstaterne skal håndtere kriseramte banker. I Danmark har man adresseret problemstillingen i bankpakkerne, mens man i visse andre lande i løbet af få dage har skullet finde en løsning. På den vis er der opstået forskellige ordninger, der har påvirket konkurrencen og det indre marked for finansielle ydelser, og som dermed risikerer at gøre det dyrere at gå i banken.

Det næste skridt vil være at forhandle aftalen med Europa-Parlamentet, og aftalen bliver forhåbentligt model for, hvordan den fællesafviklingsmekanisme skal se ud – som minimum for eurolandene og måske også for dem, der måtte tilslutte sig den fælles tilsynsmekanisme. Ministeren mente derfor ikke, at diskussionen om bagstopperordning ender ved de nationale bagstopperfunktioner, for en fælles afviklingsmekanisme vil også skulle have en form for bagstopperfunktion. Man kender princippet fra eurolandenes fælles stabilitetsmekanisme, ESM, som har en bagstopperfunktion, idet den yder lån til eurolandene og måske også i fremtiden vil kunne kapitalisere banker direkte. Men, sagde ministeren til Jens Joel, det er rigtigt, at det er en anden og mere fremadrettet diskussion – den aktuelle handler om bagstoppermekanismer i det enkelte land.

På spørgsmålet om solidaritet bankerne imellem svarede ministeren Finn Sørensen og Pia Adelsteen, at tanken ikke er, at sektoren skal kunne vælge, om den har råd til at være solidarisk, for problemet med solidaritet er, at den koster. En bagstopperfunktion er derimod baseret på lovgivning, og ministeren gav Finn Sørensen ret i, at store og multinationale banker muligvis er over alle bjerge, når regningen falder. Derfor er det en central pointe, at der ikke er tale om frivillig deltagelse – det vil gøre de lån, som staten og dermed også skatteyderne giver til bagstopperordningen, meget risikable.

Ministeren svarede endvidere Pia Adelsteen, at de lån, som staten og skatteyderne måtte give i forbindelse med håndtering af nødlidende banker går til krisehåndteringsfonden. Den vil nemlig være i stand til at betale lånet tilbage inden for en kortere tidsramme end den enkelte bank, der skal stabiliseres. Fonden skal derefter finansieres på ny af sektoren.

Afslutningsvis nævnte ministeren, at diskussionen om, hvad en krisehåndteringsfond skal finansiere i det hele taget godt kan gå hen og skabe polemik, fordi den også går på, om alle lande nu sørger for at fået ryddet op i deres banksektor og betale arv og gæld, før de træder ind i en EU-defineret måde at gøre det på.

Finn Sørensen konkluderede, at der var en grundlæggende uenighed om, hvorfor der overhovedet skal være EU-regler for, hvad man gør i Danmark ved afvikling af banker. Han ville gerne orienteres om de væsentligste ændringer i aftalen for Danmark. Hvordan begrænses de danske muligheder? Han var enig med ministeren i, at der skal være regler for en bagstopperordning, men han forstod ikke, hvorfor man skal operere med statslån. Det er vel mere betryggende at pålægge bankerne at betale så meget ind til fonden, at den kan løfte opgaven?

Pia Adelsteen ønskede at få oplyst, om der skal ske nogle ændringer af bankpakke III, hvis den nye aftale bliver implementeret. Ministeren havde sagt, at de enkelte fælles afviklingsmekanismer vil resultere i en ensartet konkurrence bankerne imellem, men er der andre former for virksomheder, der opererer på tværs af grænserne, man vil lave ens afviklingsregler for?

Økonomi- og indenrigsministeren påpegede, at Pia Adelsteen havde besvaret Finn Sørensens spørgsmål om, hvorfor der skal være en fælles afviklingsordning i hele EU; det handler netop om at skabe ensartede konkurrencevilkår. Det giver lavest mulige priser for forbrugere og virksomheder. Til Finn Sørensen sagde ministeren, at der ikke var et fuldt overblik over, hvilke ændringer der skal ske i Danmark, fordi forhandlingerne med Europa-Parlamentet endnu ikke har fundet sted, men hun mente, ændringerne ville være begrænsede.

Ministeren tilføjede, at bailinhierarkiet og indskyderpræferencen, som de er beskrevet i den nuværende aftale, kan komme til at påvirke de danske regler. I Danmark har man en medgiftsordning, og der er et par eksempler på, at det har været billigere for indskydergarantifonden at give en medgift end at betale alle indskuddene, men hvis det er helt usandsynligt, at indskydergarantifonden får penge i spil, hvorfor så give en medgift? Hvordan den medgiftsordning kan passes ind, vil man først få et overblik over, når den endelige aftale er lavet med Europa-Parlamentet. Det var ministerens umiddelbare vurdering, at holdningerne i Rådet og Parlamentet er forenelige, idet begge parter ønsker, at det skal være sektoren, der betaler.

På Finn Sørensens spørgsmål om, hvorfor man ikke kan sørge for, at en krisehåndteringsfond til enhver tid har midler nok til, at staten ikke skal låne bankerne penge, lød ministerens svar, at det var for ufleksibel en løsning. Man kan nemlig ikke vide, hvilke beløb der bliver brug for, og hvorfor samle en stor bunke penge til en situation, man håber aldrig kommer til at opstå? Man må derimod finde en balance. Ministeren gentog vigtigheden i, at de personer, der i første hånd har ansvar for en fornuftig bankdrift, også er dem, der kommer til at betale i tilfælde af en krise. Ministeren kom i sit svar til Finn Sørensen også ind på, at man ikke fra dansk hold i forhandlingerne med Europa-Parlamentet vil ændre det grundlæggende princip om ikke at gøre brug af statsstøtte. Derfor vil man ikke gøre brug af den fleksibilitet, og der er fra dansk side sendt et entydigt signal til de danske banker om, at de har ansvar for sig selv og for hinanden.

Til Pia Adelsteen sagde ministeren, at det lå i kortene, at der skal laves afviklingsordninger for de enkelte sektorer. Aftalen om nødlidende kreditinstitutter afspejler, at den finansielle sektors ve og vel har systemisk indflydelse på, hvordan andre virksomheder overhovedet kan drives.

10. Siden sidst

Formanden havde bedt regeringen gøre rede for aflytnings sagen, men svaret havde lydt, at der ikke var noget nyt siden tirsdag, hvor statsministeren primært havde refereret til pressen i sine svar på spørgsmål fra Finn Sørensen. Kunne ministeren oplyse, hvornår man forventede at få en klarlægning fra EU, og hvorvidt udvalget kunne regne med at blive orienteret løbende om udviklingen i sagen.

Økonomi- og indenrigsministeren takkede formanden for at have bragt denne alvorlige sag op. Man afventede et svar fra USA til EU, og regeringen havde ikke flere oplysninger, end udvalget måtte have – heller ikke om tidsperspektivet i sagen. Ministeren bekræftede, at udvalget ganske givet ville blive orienteret undervejs.

Formanden takkede ministeren for forelæggelsen og ønskede god sommer

Mødet sluttede kl. 11.23.